

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ КИЇВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БУДІВНИЦТВА І
АРХІТЕКТУРИ»**

СХВАЛЕНО

ЗАТВЕРДЖУЮ

На засіданні ВЧЕНОЇ РАДИ

ВСП «ІНО КНУБА»

Протокол № 12

від «23» вересня 2025

ДИРЕКТОР

ВСП «ІНО КНУБА»

Олександр САМОЙЛОВ

«23» вересня 2025

ПОЛОЖЕННЯ

**про реалізацію права на вільний вибір навчальних дисциплін
Відокремленого структурного підрозділу «Інститут інноваційної освіти
Київського національного університету будівництва і архітектури»**

КИЇВ 2025

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про реалізацію права на вільний вибір навчальних дисциплін (далі – Положення) Відокремленого структурного підрозділу «Інститут інноваційної освіти Київського національного університету будівництва і архітектури» (далі – ВСП «ІНО КНУБА», Інститут) регламентує організаційно-методичне забезпечення та порядок вільного вибору вибіркових освітніх компонент здобувачами вищої освіти в Інституті.

1.2. Положення розроблено відповідно до законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 за № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», наказу Міністерства Освіти і науки України від 15.05.2024 за № 686 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» інших нормативно-правових актів України, що регулюють освітню діяльність, Положення про ВСП «ІНО КНУБА», Положення про організацію освітнього процесу ВСП «ІНО КНУБА» та інших локальних нормативно-правових документів.

1.3. Терміни та визначення:

- **вибір навчальних дисциплін** – це право здобувача вищої освіти (далі – здобувач/і) самостійно формувати частину своєї освітньої траєкторії, обираючи певні навчальні дисципліни вільного вибору з відповідного списку сформованого у ВСП «ІНО КНУБА» у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, для даного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням;

- **вибіркові навчальні дисципліни/ вибіркові освітні компоненти/дисципліни вільного вибору** – це освітні компоненти сформовані Інститутом для вільного вибору здобувачами самостійно, відповідно до певного рівня вищої освіти, спрямовані на забезпечення загальних і спеціальних (професійних) компетенцій за спеціальністю. Індивідуальний навчальний план в Інституті формується з урахуванням вимог освітньої програми щодо вивчення її обов'язкових компонентів та результатів особистого вибору здобувачем вибіркових освітніх компонентів;

- **кредити ЄКТС вибіркових навчальних дисциплін (далі – кредити ЄКТС)** – це одиниці вимірювання навчального навантаження, які показують обсяг роботи, необхідний для засвоєння вибіркової навчальної дисципліни. Один кредит ЄКТС дорівнює 30 академічним годинам, що враховують усі види роботи: аудиторну (лекції, семінари), самостійну та іншу.

Інші терміни та визначення у цьому Положенні вживаються у значеннях, наведених у чинному законодавстві України у сфері освіти.

1.4. Метою Положення є забезпечення умов для формалізації процедури вибору вибіркової навчальної дисципліни, яка складається з:

- формування та доведення до відома здобувачів переліку вибірових навчальних дисциплін;
- здійснення вибору здобувачами навчальних дисциплін вільного вибору зі сформованого переліку;
- організації подальшого вивчення обраних вибірових навчальних дисциплін (формування мобільних груп);
- визнання результатів навчання за обраними вибіровими навчальними дисциплінами.

1.5. Вибіркові навчальні дисципліни надають можливість здобувачу:

- побудувати індивідуальну траєкторію навчання;
- ознайомитися з сучасним рівнем наукових досліджень у відповідній галузі знань;
- поглибити професійну підготовку в межах обраної спеціальності та освітньої програми;
- здобути додаткові результати навчання;
- поглибити професійні знання в межах обраної освітньої програми та здобути додаткові професійні компетентності;
- поглибити свої знання та здобути додаткові загальні і професійні компетентності в межах спеціальності або споріднених спеціальностей, галузі знань;
- ознайомитись з сучасним рівнем наукових досліджень інших галузей знань та розширити або поглибити результати навчання за загальними компетентностями.

1.6. Положення встановлює процедури: формування каталогів вибірових навчальних дисциплін (далі – Каталог), шляхи доведення їх до здобувачів, здійснення вибору здобувачами вибірових навчальних дисциплін з Каталогу.

1.7. Обсяг вибірових навчальних дисциплін становить не менше 25% загального обсягу відповідної освітньої програми за якою навчається здобувач на відповідному рівні вищої освіти.

1.8. Зміст конкретної вибіркової навчальної дисципліни визначає її силабус, в якому сформовано опис навчальної дисципліни, мету та завдання, змістовні модулі та найменування тем занять, тривалість кожного заняття, завдання до самостійної роботи, критерії оцінки, рекомендовані джерела.

1.9. Для забезпечення обсягу вибірових компонент у розмірі 25% освітньо-професійної програми рекомендується у кожному навчальному році передбачити такий обсяг кредитів ЄКТС вибірових навчальних дисциплін:

- для освітнього рівня бакалавра (при загальному обсязі освітньої програми 240 кредитів – 60 кредитів ECTS для вибірових навчальних дисциплін):

Навчальний рік	II	III	IV	Σ
кількість кредитів	18	18	24	60

- для освітнього рівня бакалавра за скороченим терміном здобуття освіти (при загальному обсязі освітньої програми 180 кредитів – 60 кредитів ECTS вибірових навчальних дисциплін):

Навчальний рік	I	II	II	Σ
кількість кредитів	18	18	24	60

- для освітньо-професійного рівня магістра (3 семестри – 24 кредити ECTS вибірових навчальних дисциплін при загальному обсязі освітньої програми 90 кредитів):

- 1 семестр – без вибірових дисциплін;
- 2 семестр – 18 кредитів ЄКТС вибірових навчальних дисциплін;
- 3 семестр – 6 кредитів ЄКТС вибірових навчальних дисциплін.

Наведений розподіл кредитів ЄКТС вибірових навчальних дисциплін є рекомендованим і може перерозподілятися розробниками за семестрами з урахуванням особливостей освітньої програми.

1.10. Рішенням наукової-методичної ради ВСП «ІНО КНУБА» (від 19.05.2025 р., протокол № 9) прийнято, що обсяг кожної вибірової навчальної дисципліни становить не менше трьох кредитів ЄКТС.

1.11.3 метою уніфікації, вибірові дисципліни, які пропонуються кафедрами, беруться кратними трьом (шести) кредитам ЄКТС, а для здобувачів освітньо-професійного рівня магістр беруться кратними шести кредитів ЄКТС.

1.12. Перелік вибірових навчальних дисциплін складається на основі пропозицій кафедр та поділяється на дві групи:

перша група – вибірові освітні компоненти, які забезпечують формування загальних компетентностей (дисципліни, які не потребують дисциплін-попередників і можуть вивчатись здобувачами без обмежень);

друга група – вибіркові освітні компоненти, які забезпечують посилення професійних (фахових) компетентностей (дисципліни, для яких потрібна попередня підготовка).

1.13. Форма підсумкового контролю з усіх вибіркових дисциплін:

- перша група – залік, друга група – залік або екзамен. У вибіркових дисциплінах не допускається передбачати курсові проєкти та курсові роботи (рекомендовано планувати контрольні роботи).

1.14. Перелік вибіркових компонент (дисциплін вільного вибору) оприлюднюється на офіційному сайті ВСП «ІНО КНУБА» (<https://iino.knuba.edu.ua/>) у вигляді каталогу, де зазначається назва дисципліни, її обсяг у кредитах ЄКТС, семестр, у якому передбачається викладання дисципліни, короткий опис із зазначенням результатів її засвоєння й посилання на сторінку дисципліни на освітньому сайті ВСП «ІНО КНУБА», де можна ознайомитись з повним методичним забезпеченням.

1.15. Здобувач зобов'язаний обрати визначений освітньою програмою, за якою він навчається, обсяг кредитів ЄКТС вибіркових дисциплін для здобуття відповідного освітнього рівня. Вибіркові навчальні дисципліни, внесені до індивідуального навчального плану здобувача, є обов'язковими для вивчення.

1.16. Зарахування вибіркових освітніх компонент, здобутих поза межами ВСП «ІНО КНУБА» здійснюється відповідно до Положення про академічну мобільність.

2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБОРУ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1. ВСП «ІНО КНУБА» несе відповідальність за якість викладання та належне методичне забезпечення навчальних дисциплін, які пропонуються здобувачам для реалізації ними права вільного вибору. На вибір здобувачам пропонуються лише дисципліни, які мають повний комплекс навчально-методичного забезпечення відповідно до Положення про організацію освітнього процесу ВСП «ІНО КНУБА».

2.2. Для планування та організації освітнього процесу на кожний навчальний рік складаються робочі навчальні плани, які формуються на підставі навчального плану відповідної освітньої програми та дисциплін вільного вибору, які здобувачі обирають самостійно.

2.3. Вибір навчальних дисциплін здобувач здійснює в процесі формування свого індивідуального навчального плану у межах, передбачених

відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, з дотриманням послідовності їх вивчення для другої групи.

2.4. Здобувачеві може бути відмовлено у реалізації його вибору і запропоновано здійснити новий вибір у таких випадках:

- якщо здобувач обрав вибіркову навчальну дисципліну, яка забезпечує поглиблення професійних (фахових) компетентностей (для другої групи), без вивчення дисциплін попередників, які забезпечують необхідний рівень вхідних знань;

- якщо кількість здобувачів, які обрали вибіркову навчальну дисципліну, перевищує максимальну допустиму, встановлену відповідною кафедрою, тоді перевагу в першу чергу надають здобувачам, які навчаються за тією самою освітньою програмою, а в наступну чергу – тим здобувачам, які зафіксували свій вибір раніше;

- якщо кількість здобувачів, які обрали вибіркову навчальну дисципліну, є меншою за встановлений в ВСП «ІНО КНУБА» мінімум: чисельність навчальної групи за програмами підготовки бакалаврів має бути не більше 150 та не менше 14 здобувачів. Чисельність навчальних груп за програмами підготовки магістрів може бути зменшено. Наведені обмеження не поширюються на ті випадки, коли вибіркову навчальну дисципліну обрали всі здобувачі, які навчаються за освітньою програмою;

- якщо наслідком вибору вибіркової навчальної дисципліни є перевищення встановленої кількості кредитів ЄКТС на навчальний рік, які здобувач може опановувати одночасно.

2.5. У випадку, якщо здобувачу відмовлено у здійсненому ним виборі з причин, позначених у пункті 2.4, йому надається можливість здійснити повторний вибір із переліку вибірових навчальних дисциплін, групи/потоків за якими вже сформовані, і де немає перевищення встановлених кафедрами максимумів, а також, які не призведуть до повторної відмови з причин, викладених у пункті 2.4.

2.6. Обрані здобувачем навчальні дисципліни затверджуються керівником навчального відділу, на якому навчається здобувач, як невід'ємна складова індивідуального навчального плану. Невиконання будь-якої з позицій індивідуального навчального плану є академічною заборгованістю. Зміна здобувачем свого вибору після його затвердження можлива лише за письмовим дозволом керівником навчального відділу; проте зміна обраних дисциплін після початку навчального семестру, в якому вони викладаються, не допускається.

2.7. У разі прийняття рішення за заявою здобувача щодо зміни свого вибору навчальної дисципліни керівником навчального відділу керується обмеженнями, вказаними у п. 2.4, і враховує потенційні негативні наслідки такої зміни для забезпечення надання освітньої послуги за вибором інших здобувачів.

2.8. Якщо здобувач у встановлені терміни без поважних причин не скористався своїм правом вибору навчальної дисципліни, відповідні позиції його індивідуального навчального плану визначаються за пропозиціями випускової кафедри. Відмова здобувача виконувати сформований таким чином навчальний план є грубим порушенням, а не вивчення запропонованої дисципліни вважається академічною заборгованістю.

2.8. Сукупний обсяг обов'язкової і вибіркової складових індивідуального навчального плану здобувача незалежно від шляхів реалізації права на вільний вибір дисциплін має відповідати вказаному в освітній програмі, за якою навчається здобувач.

3. ПОРЯДОК ВИБОРУ ЗДОБУВАЧАМИ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

3.1. Розподіл обсягу вибіркового навчальних дисциплін за першою та другою групою визначається гарантом освітньої програми спеціальності індивідуально для кожного курсу та освітнього рівня з урахуванням особливостей освітньої програми. Здобувачам під час вибору освітніх компонент забороняється обирати дисципліни другої групи без засвоєння дисциплін-попередників. Дисципліни-попередники – це обов'язкові освітні компоненти (дисципліни) освітньої програми, які надають певні компетентності, необхідні для вивчення наступних дисциплін відповідно до структурно логічної схеми.

3.2. Здобувач має право обрати вибірково навчальні дисципліни із запропонованого переліку, які відповідають необхідному обсягу кредитів, викладаються у відповідному семестрі та не потребують вивчення дисциплін-попередників.

3.3. Терміни проведення процедур вибору здобувачами вибіркового навчальних дисциплін визначаються виходячи з умови своєчасного (планування та організації освітнього процесу, його методичного і кадрового забезпечення) формування контингенту здобувачів у групах і потоках.

Здобувачі реалізують своє право вибору вибіркових навчальних дисциплін, в залежності від освітнього рівня та бази вступу з урахуванням підпункту 9 пункту 1:

- освітній рівень бакалавра (вступ на базі повної загально-середньої освітньої) перед початком весняного семестру, який передує другому курсу навчання;

- освітній рівень бакалавра (вступ на базі НРК5) організовується впродовж перших двох тижнів навчання, а надалі наперед початком весняного семестру, який передує наступному курсу навчання;

- освітній рівень магістра під час осінньої заліково-екзаменаційної сесії.

3.4. Процедура вибору здобувачами вибіркових навчальних дисциплін включає такі етапи.

Перший етап – ознайомлення здобувачів із порядком, термінами й особливостями запису та формування груп для вивчення навчальних дисциплін вільного вибору в Інституті, а також із особливостями навчання за освітньою програмою, за якою навчається здобувач.

Другий етап – ознайомлення здобувачів із переліком та особливостями дисциплін вільного вибору. Ознайомлення відбувається з використанням каталогу дисциплін вільного вибору, сторінок методичного забезпечення дисциплін на освітньому сайті Інституту, шляхом організації зустрічей з представниками кафедр, гарантами освітніх програм. Ознайомлення здобувачів із переліками дисциплін вільного вибору може розпочинатися із перших днів навчання за освітніми програмами.

Третій етап – запис здобувачів на вивчення вибіркових навчальних дисциплін. Для здобувачів денної форми навчання здійснюється одночасно в межах Інституту за графіком, затвердженим наказом директора. Для здобувачів заочної форми навчання – на початку установчої сесії. Вибір вибіркових навчальних дисциплін виконується із використанням функціоналів інформаційної системи Інституту.

Четвертий етап – опрацювання заяв здобувачів, перевірка контингенту здобувачів і попереднє формування груп на вивчення вибіркових дисциплін. Здійснюється відповідальними працівниками навчального відділу із використанням функціоналів інформаційної системи Інституту. Здобувачам, вибір яких не може бути задоволений із причин, перелічених у пункті 2.4, повідомляється про відмову (із зазначенням причини) і пропонується зробити вибір із скоригованого (див. пункт 2.5) переліку.

П'ятий етап – повторний запис здобувачів на вивчення навчальних дисциплін вільного вибору.

Шостий етап – остаточне опрацювання заяв здобувачів навчальним відділом, ухвалення рішень щодо здобувачів, які не скористалися правом вільного вибору (пункт 2.8), перевірка контингенту здобувачів і формування груп на вивчення вибірових дисциплін. Здійснюється відповідальними працівниками навчального відділу із використанням функціоналів інформаційної системи Інституту, після перевірки і погодження обрані здобувачами дисципліни вносяться до їх індивідуальних планів, а списки груп спеціалізацій затверджуються наказом директора.

4. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Заяви здобувачів, розпорядження про формування груп зберігаються упродовж всього терміну навчання здобувача за відповідним рівнем.

4.2. У випадку поновлення, переведення здобувача, допуску до занять після завершення академічної відпустки або зарахування для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» на базі НРК5 або вище зі скороченим терміном навчання, за письмовою заявою здобувача і згодою випускової кафедри можливе перезарахування вибірових навчальних дисциплін за рахунок фактично вивчених дисциплін із циклу вільного вибору.

4.3. Відповідальність за організацію вибору вибірових дисциплін несуть всі учасники освітнього процесу відповідно до їх повноважень:

- керівництво ВСП «ІНО КНУБА» – встановлює загальну політику організації процесу вибору вибірових навчальних дисциплін здобувачами, забезпечує кадрові ресурси та матеріально-технічну базу, здійснює контроль всіх етапів вибору та якості;

- здобувачі здійснюють своєчасно вибір відповідних вибірових навчальних дисциплін, підтверджують оволодіння знаннями та навичками відповідними результатами підсумкового контролю;

- завідувачі кафедр – розробляють Каталоги, формують списки здобувачів (разом з навчальним відділом), контролюють викладання зазначених вибірових дисциплін, проводять їх моніторинг та оновлення, враховуючи наукові, освітні та професійні інтереси здобувачів;

- викладачі – відповідають за високу якість викладання конкретної дисципліни її змістовну частину, своєчасне оновлення та оцінку рівня засвоєння знань здобувачами, дотримання вимог етичного кодексу викладача;

- навчальний відділ – сприяє організації процесу вибору дисциплін здобувачами (разом з завідувачами кафедр та викладачами), формує списки груп здобувачів, слідкує за дотриманням правил та процедур вибору вибірових навчальних дисциплін та освітнього процесу.

4.4. Це положення затверджується наказом директора Інституту.

4.5. Зміни та доповнення до цього положення вносяться у встановленому порядку.

4.6. Положення набирає чинності з моменту його затвердження та діє до прийняття нового документа.